

Mr. Emir Avdagić
dvv international, Ured u Sarajevu

CONFINTEA VI

Kontekst i značenje

U Belémuu (Brazil) će se od 19. do 22. maja 2009. godine održati šesta međunarodna UNESCO-ova konferencija o obrazovanju odraslih (CONFINTEA VI)¹. Ova konferencija ima veliki značaj za razvoj cjeloživotnog učenja u svijetu, a njen cilj je iniciranje i praćenje procesa koji će u svim zemljama doprinijeti razvoju cjeloživotnog učenja. I na ovoj konferenciji kao i na prethodnih pet će biti usvojene preporuke, čije će provođenje u zemljama učesnicama biti detaljno evaluirano i praćeno. Stoga je CONFINTEA ne samo konferencija nego proces koji se sastoji od pripremne faze, same konferencije i perioda nakon nje, u kojem će se implementirati preporuke i zaključci konferencije. Konferencija se održava svakih 12 godina u organizaciji UNESCO-ovog Instituta za cjeloživotno učenje iz Hamburga, u suradnji s glavnim sjedištem UNESCO-ovim u Parizu i regionalnim UNESCO - uredima. CONFINTEA je, takozvana, konferencija druge kategorije, što znači da državne delegacije po pravilu predvode predstavnici vlade odnosno ministri. Prethodne konferencije su održane: 1949. u Helsingoru (Danska), 1960. u Montrealu (Kanada), 1972. u Tokiju (Japan), 1985. u Parizu (Francuska) i 1997. u Hamburgu (SR Njemačka). Zadnja konferencija, u Hamburgu, je imala značajnu ulogu za provođenje i zaživljavanje paradigme „Cjeloživotno učenje“.

Cilj CONFINTEA-e VI

U posljednjih 12 godina realizirani su mnogi koncepti i ideje o kojima se diskutiralo na zadnjoj konferenciji u Hamburgu. Međutim, mora se također napomenuti da tada od vlada istaknut značaj obrazovanja odraslih nije doprinio stvarnom povećanju resursa za razvoj obrazovanja odraslih u proteklih 12

¹ **C**onference **I**nternationale sur l' **E**ducation des **A**dultes

godina. Obrazovanje odraslih nije postalo politički prioritet u onoj mjeri u kojoj su nakon konferencije prisutne vlade dale sebi kao zadatak. Na predstojećoj konferenciji, CONFINTEA-i VI, bi se trebao definirati novi politički angažman za obrazovanje odraslih koji će rezultirati novim i što je moguće konkretnijim akcijama poslije konferencije. Posebno će se istaći značaj obrazovanja odraslih kako bi se postigli ciljevi obrazovno-razvojnih agendi UN-a. To su prije svega UN-ova svjetska dekada obrazovanja (EFA), milenijski razvojni ciljevi UN-ova (MDG), UN-ova svjetska dekada opismenjavanja, te UN-ova svjetska dekada za održivi razvoj. Na CONFINTEA-i VI će se analizirati i revidirati trenutno stanje u pojedinim gore navedenim programima. Osim toga, UNESCO je definirao ciljeve CONFINTEA-e VI, i to:

- stvaranje saznanja da je obrazovanje odraslih ključni faktor za cjeloživotno učenje i da opismenjavanje predstavlja važan temelj za to,
- isticanje ključne uloge obrazovanja odraslih kod primjene tekućih međunarodnih agendi obrazovanja i razvoja,
- obnavljanje političkog angažmana i razvoj instrumenata koji omogućavaju konačno djelovanje na ovom području.

Konferencija u Brazilu će se održati pod nazivom «Život i učenje za održivu budućnost – snaga obrazovanja odraslih», gdje će doprinos obrazovanja odraslih održivom razvoju biti u fokusu konferencije i predstavljat će ključnu tematiku. Teme konferencije još nisu definirane, međutim postoji strukturni okvir za teme o kojima će se diskutirati:

- *Kontekst i izazovi*: U kojem pravcu se razvijalo obrazovanje odraslih zadnjih godina? Zašto je permanentno obrazovanje važno sredstvo konfrontacije s izazovima?
- *Politika, uvjeti i strukture*: Koji uvjeti moraju biti ispunjeni kako bi se moglo ponuditi kvalitetno permanentno obrazovanje?
- *Učešće i inkluzija*: Kako se mogu stvoriti jednaki uvjeti za sve u pogledu učešća u permanentnom obrazovanju?
- *Kvalitet*: Koji faktori određuju primjere dobre prakse u permanentnom obrazovanju?
- *Put u budućnost*: Koje su ključne poruke CONFINTEA-e VI?

Na konferenciji CONFINTEA VI u Brazilu će se također diskutirati o rezultatima pripremnih konferencija održanih širom svijeta, koje je koordinirao UNESCO, a čine ih dva segmenta:

Nacionalni izvještaji

Na temelju upitnika i odabranih indikatora, zemlje članice UNESCO-a sačinile su nacionalne izvještaje o aktuelnim razvojima i izazovima obrazovanja odraslih. Nacionalni izvještaji stvaraju temelj za slijedeće dokumente CONFINTEA-e:

- *Regionalni dokumenti*: daju informacije o stanju obrazovanja odraslih u pojedinoj regiji u svijetu te se koriste kao „input“ za regionalne pripremne konferencije.
- *Globalni izvještaj o učenju i obrazovanju odraslih (GRALE)*: prvi put u historiji CONFINTEA-e se piše svjetski izvještaj o obrazovanju odraslih. Izvještaj će se u budućnosti koristiti kao referentna vrijednost za svjetski razvoj obrazovanja odraslih.
- Radni dokumenti za konferenciju CONFINTEA VI.

Regionalne pripremne konferencije

Važan sastavni dio pripremnog procesa predstavlja pet regionalnih pripremnih konferencija na kojima:

- se diskutiralo o regionalnim dokumentima te izvršila njihova validacija,
- su definirane centralne teme u pogledu obrazovanja odraslih u regijama,
- su usvojeni preporuke i politički ciljevi za CONFINTA-u VI, navedeni u završnom dokumentu.

Regionalne pripremne konferencije su održane:

Regija: Latinska Amerika i Karibi

Tema: «Od pismenosti do cjeloživotnog učenja: Ka izazovima 21. stoljeća»

Datum i vrijeme: 10.-13. septembar 2008. u Mexico Cityju

Regija: Azija / Pacifik

Tema: «Stvaranje ravnopravnih i održivih društava u Aziji: Izazovi obrazovanja odraslih»

Datum i vrijeme: 6.-8. oktobar 2008. u Seoulu (Koreja)

Regija: Afrika

Tema: «Snaga omladine i obrazovanja odraslih za afrički razvoj»

Datum i vrijeme: 5.-7. novembar 2008. u Nairobiju (Kenija)

Regija: Evropa, Zapadna Amerika i Izrael

Tema: «Obrazovanje odraslih za pravednost i inkluziju u kontekstu mobilnosti i konkurentnosti»

Datum i vrijeme: 3.-5. decembar 2008. u Budimpešti (Mađarska)

Regija: Arapske države

Tema: otvorena

Datum i vrijeme: 5.-7. januar 2009. u Tunisu (Republika Tunis)

**UNESCO-ova panevropska pripremna konferencija za
CONFINTEA-u VI
(Budimpešta, 3. - 5. 12. 2008. godine)**

«Obrazovanje odraslih za pravednost i inkluziju u kontekstu mobilnosti i konkurentnosti» bila je tema pripremne panevropske konferencije koja je održana u Budimpešti u periodu od 3. do 5. 12. 2008. godine. Konferenciju je organizirao UNESCO Instituta za cjeloživotno učenje iz Hamburga u suradnji sa vladom Republike Mađarske. Na ovoj konferenciji su učestvovala visoke državne delegacije evropskih zemalja, kao i Kanade, SAD-a i Izraela, a jedan broj zemalja su predstavljale nevladine organizacije, agencije, eksperti iz oblasti obrazovanja odraslih i promatrači. Značajan doprinos radu konferencije dale su i međunarodne organizacije poput ICAE (International Council for Adult Education), EAEA (European Association for the Education of Adults), *dvv international* (Deutscher Volkshochschul-Verband) i dr. Program konferencije u Budimpešti organiziran je tako da omogući razmjenu informacija o stanju u oblasti obrazovanja odraslih u pojedinim regijama, sa fokusom na socioekonomske izazove, trendove i pravce u oblasti obrazovanja odraslih. Konkretan zadatak bio je da se identificiraju ključna pitanja u oblasti obrazovanja odraslih i daju preporuke u ovoj oblasti za CONFINTEA-u VI.

Na konferenciji su organizirane dvije vrste radnih grupa (tematske grupe i paneli) na kojima su diskutirana pitanja kvaliteta obrazovanja odraslih, pismenost, bazične vještine i ključne kompetencije, praćenje i evaluacija obrazovanja odraslih, dok su u drugim radnim grupama, koje su činili predstavnici različitih zemalja, razmatrane strategije i definirane preporuke za slijedeće oblasti – politika obrazovanja odraslih, finansiranje, inkluzija, modeli praćenja i evaluacije. Rezultati radnih grupa su objedinjeni u posebnom završnom izvještaju, u kojem su sažete *sve preporuke s konferencije*. Pošto je obrazovanje odraslih u većini zemalja regije suočeno s izazovima, kako na razini politike, zakonodavstva, vlada, finansija tako i na razini učešća, ponu-

da, priznavanja, kvaliteta i istraživanja, UNESCO-ovim zemljama članicama u regiji i učesnicima pripremne regionalne konferencije u Budimpešti, u cilju povećavanja kvantiteta i kvaliteta obrazovanja odraslih, upućene su sljedeće preporuke:

- Dalje jačati poziciju obrazovanja odraslih unutar okvira cjeloživotnog učenja i same strategije cjeloživotnog učenja.
- Pružati veću podršku obrazovanju odraslih kao ključnom faktoru u promociji ekonomskog razvoja i društvene kohezije.
- Pojačati praćenje učinka paradigmatične promjene obrazovanja odraslih kako bi se mogao eliminirati nepovoljan položaj nekih marginaliziranih grupa odraslih.
- Dati veći akcent na razvoj koherentne politike za obrazovanje odraslih, gdje treba poboljšati vezu među relevantnim politikama.
- Uvesti zakonodavstvo koje promovira i podržava obrazovanje odraslih. Međutim, treba uvijek imati u vidu da samo zakonodavstvo ne može stabilizirati ponudu obrazovanja odraslih. Vlade u regiji trebaju biti podstaknute da stvore lokalne, regionalne i nacionalne okvire koji su potrebni za razvoj, koordinaciju, finansiranje, ponude, menadžment kvalitet i monitoring obrazovanja odraslih.
- Ključni akteri, posebno javne službe i poslodavci, bi trebali povećati finansijsku podršku obrazovanju odraslih kako za građanske, društvene tako i za političke i ekonomske ciljeve.
- Krenuti s regulatornim i institucionalnim aktivnostima koje služe povećavanju investicija nižih nivoa vlasti, poduzeća, društva i pojedina.
- Poduzeti mjere za povećavanje obima obrazovanja odraslih i promovirati i podržavati pravednu distribuciju obrazovanja odraslih konkretnim mjerama koje ruše barijere i podstiču učešće posebno onih koji s velikom vjerovatnoćom ne mogu učestvovati u programima obrazovanja odraslih zbog niskog nivoa obrazovanja, statusa na tržištu rada, geografske lokacije, dobi, spola, rase ili etniciteta.
- Svi elementi ponuda u obrazovanju odraslih – ponude «druga šansa» za postizanje sekundarnog obrazovanja, stručno obrazovanje i obuka, građansko obrazovanje – bi trebali biti podržani od ključnih aktera.
- Promovirati i podržavati koherenciju i povezanost između elemenata ponude te formalnog, neformalnog i informalnog sistema obrazovanja.

- Fokusirati se na ključne kompetencije u okviru obrazovanja odraslih, a prioritet predstavlja razvoj politike i praksa koja odraslog čovjeka stavlja u sami centar.
- Ubrzati priznavanje stečenih znanja unutar koherentnog sistema obrazovanja, uključujući i priznavanje neformalnog i informalnog učenja.
- Dalje unapređenje politike i mjerila u cilju osiguranja kvaliteta je od vitalnog značaja, uključujući razvoj kvalifikacijskog profila osoblja i sistematskog profesionalnog razvoja osoblja u području obrazovanja odraslih.
- Stvoriti obuhvatne sisteme sakupljanja podataka s ciljem praćenja napretka, evaluiranja učinaka i povećavanja transparentnosti obrazovanja odraslih.
- Razvijati istraživačku infrastrukturu, sa stabilnim mehanizmima proizvodnje i objavljivanja istraživanja.

Za zemlje jugoistočne Evrope je ova pripremna konferencija bila veoma uspješna, posebno ako se uzme u obzir velik napredak u oblasti obrazovanja odraslih u našoj regiji koji je ostvaren u periodu od posljednje konferencije, održane u Hamburgu, gdje zemlje naše regije uopće nisu bile prisutne. Na konferenciji u Budimpešti su učestvovalе sve zemlje regije, te podnijele i nacionalne izvještaje pripremljene i štampane uz potporu *dvv internationala*. Također je predstavljen i regionalni izvještaj o stanju u oblasti obrazovanja odraslih, koji su pripremile Anelia Miteva (Bugarska), Katarina Popović i Snežana Medić (Srbija). Delegaciju Bosne i Hercegovine su činili: Dragana Dilber (Ministarstvo civilnih poslova BiH), Johann Theessen, Amra Muratović (Regionalni ured *dvv international* – Jugoistočna Evropa) i Emir Avdagić (*dvv international* – Ured u Bosni i Hercegovini).

Ovu pripremnu konferenciju je pratio i niz dodatnih aktivnosti, seminara i sastanaka. Evropska asocijacija za obrazovanje odraslih (EAEA) organizirala je 2. decembra 2008. god. konferenciju o akcionom planu za obrazovanje odraslih Evropske komisije „Uvijek je pravo vrijeme za učenje“. EAEA je također organizirala i sesiju na kojoj su predstavnici nevladinog sektora imali priliku dati svoj doprinos izradi završnog dokumenta pripreme CONFINTEA-e VI, jer su formalno pravo na to imali samo članovi državnih delegacija. Međunarodni Hol slavnih u obrazovanju odraslih (Hall of Fame in Adult and Continuing Education) organizirao je i ceremoniju predstavljanja novih članova ove prestižne grupe, a sjajna organizacija i bogat prateći program doprinijeli su uspjehu ovog značajnog skupa.